

Un espai liminar, Mirall fred del cel d'Antoni Clapés

quaderndelesidees.press/un-espai-liminar-mirall-fred-del-cel-antoni-clapes/

28 de setembre de 2024

A vegades, trobem, en els llibres de poesia, reflexions sobre qüestions pròpies de la física, la psicologia i la lingüística. El món en tota la seva complexitat, la posició de l'observador com a aglutinador de l'experiència, i el llenguatge, eina multidimensional i inabastable com la realitat que vol aprehendre, esdevenen matèria poètica.

Stein. Imatge d'Imanol Buisan

Consciència i llenguatge eixamplen l'espai fronterer on s'inscriu l'existència dels éssers, i el poeta en té cura com si fos l'alè que manté viu el foc de la casa on habita. Un espai fronterer entre la vida i la mort, entre el jo i l'altre, entre el tangible i l'intangible, on la presència insinua sempre el seu revers incognoscible. En l'obra d'Antoni Clapés trobem aquesta mirada pregona. Rebla, una vegada i una altra, la mateixa pregunta. Hi torna i com més va, més despulla la veu i materialitza el silenci.

Cal quietud per a desenvolupar els sentits. No dir, no fer, no jutjar, deixar espai perquè comparegui el món. L'atenció permet reconèixer la singularitat d'allò que compareix i, alhora, percebre la seva fragilitat. Clapés té present un misteri que no hem sabut resoldre, el de la vida i la mort, i el seu etern bescanvi. Refà el camí que han fet abans tants altres, des de l'antiguitat, per acabar callant.

És així que torna a alenar el poema, és així que tornen els déus. El poema no diu, és el «brevíssim residu —l'únic que resta / d'un instant de plenitud».

Hom podria pensar que el silenci és com un forat negre que tot ho engoleix, absència de comunicació, aïllament; ans al contrari, és l'espai propici per a la comunió. El poeta fuig del soroll per poder mantenir un diàleg íntim i sincer amb tot allò que l'envolta.

La paraula és l'anvers del silenci. Així com tot torna al fons abissal per renàixer, el poeta, en el seu deseiximent, és la deu pregona on tot torna per brollar de nou. D'antuvi, s'ha proposat un tracte amb les paraules: «Escriure amb gest auster, essencial, transparent, ferm». La contenció és fonamental. Contenció com a obertura per percebre l'ànima de les coses. «Tancar els ulls per veure el món. / Callar per descriure'l», ens dirà el poeta.

En la lectura, s'ha d'acomplir el mateix ritual. «Deixar que el poema niï en la teva vana fragilitat». Sentir el batec d'allò que hi ha a fora en consonància amb el batec d'allò que hi ha a dins. Esborrar-se, diu.

No es desdiu del món sinó que el convoca. Hi apareix una «bellesa sense perquè» i, alhora, «la inanitat / de l'espai on habitava l'altivesa / del món». El «veurclar» que persegueix no privilegia la llum, busca el breu besllum que algunes vegades es produeix

en la contemplació del joc tensional entre contraris. El món és, al mateix temps, bell i inhòspit. La veritat que se'n desprèn és tràgica. Clapés cita Hölderlin: «A prop és / i difícil de capir el Déu. / Però on hi ha perill / creix també el que salva».

Vaga pel bosc. En el seu dir hi ha renúncia, però no negació. A la vitalitat de la natura, l'acompanya una lentitud tardoral. A la llum l'embolcalla, sovint, la boira. Hi ha el bell i el sublim, el desempar en la infinitud. Hi ha una percepció del temps com a *kairós*. Hi ha la voluntat de ser part d'aquesta obertura del temps present. El poeta vol comprendre, entesa la paraula en totes les seves accepcions. I hi ha una intenció, un desig que el poeta expressa citant uns versos de Reiner Kunze: «resistir / damunt la terra / no llançar ombres sobre els altres / ser en l'ombra del altres / una claredat».

Reivindica, en temps de precarietat, la funció ètica del llenguatge. Construcció comuna d'un espai habitable, reconeixement. Sense impostures, assumint la impuresa, la possibilitat d'errar, cadascú de nosaltres hem de sostenir la pròpia veu i signar el missatge que fem arribar als altres. Som autors de les nostres paraules en un món exterior que és reflex del món interior, *Mirall fred del cel*. El poeta ens convida a conèixer aquest espai liminar i a tenir-ne cura.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre un butlletí amb els nous articles que publiquem envia'ns el teu correu electrònic i et subscriuràs a la Newsletter de Quadern.

Quadern de les ideesCapital Natural

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Susanna González Turigas

Susanna González Turigas (L'Hospitalet de Llobregat, 1963). Llicenciada en Filosofia per la UB. Es dedica a la poesia i la ressenya. Ha publicat els poemaris *Foranies* (2017), *Totes les veus* (2019) i *El cuerpo del hambre* (2024).